

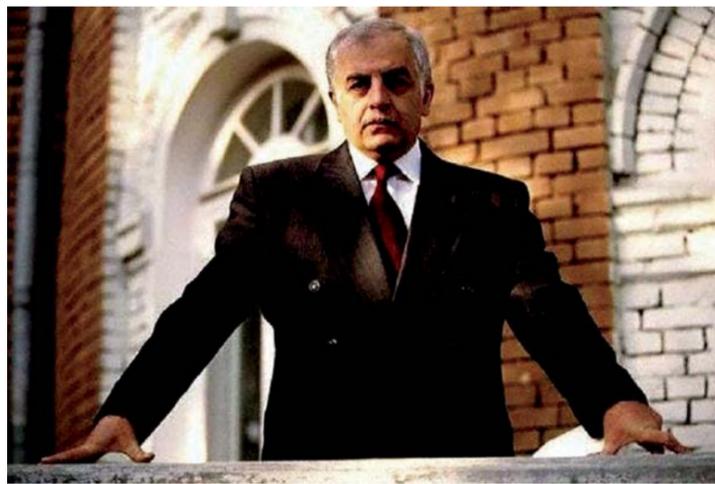
„თეოლოგიისა და სოციალური მედიის განვითარების საზღვარგარეთ... თეოლოგიის განვითარება, თეოლოგიის სწავლა და მისი განვითარება, თეოლოგიის სწავლა და მისი განვითარება...“

ხობის მოამბე

№3 (7106) 29 მარტი,
პარასკევი, 2019 წელი.
ფასი 0,70 ლარი.

ხობის მუნიციპალიტეტის გეგმიური მრგვალი

ზვიად გამსახურდია – 80 პირველი პრეზიდენტი...

ჩვენი ქვეყნის ისტორიაში 1939 წლის 31 მარტი მნიშვნელოვანი თარიღია. სწორედ 31 მარტს დაიბადა საქართველოს პირველი პრეზიდენტი ეროვნულ-გამათავისუფლებელი მოძრაობის ლიდერი, მეცნიერი, მწერალი, მთარგმნელი, ესეისტი ბატონი ზვიად გამსახურდია.

ზვიად გამსახურდია იყო სოლომონ ლოდაშვილის, დიმიტრი ყიფიანის, ალექსანდრე ორბელიანის, ალექსანდრე ბატონიშვილის, ილია ჭავჭავაძის, ქაქუცა ჩოლოყაშვილის, კოტე აფხაზის, ივანე ჯავახიშვილის, ექვთიმე თაყაიშვილის, პავლე ინგოროყვას და სხვათა იდეების ღირსეული მემკვიდრე.

ზვიად გამსახურდია თექვსმეტი წლისა იყო პირველად რომ დააპატიმრეს, მას შემდეგ სიკვდილამდე მოუხვედრად იცხოვრა. „აღამიანში არის რაღაც, რასაც ვერაფრით შეცვლი, ალბათ ესაა ბედისწერა, მე არასოდეს მიფიქრია სხვაგვარ ცხოვრებაზე“, წერდა იგი თავის სულიერ ძმას მერაბ კოსტავას. ზვიად გამსახურდია გამოუსწორებელი მეამბოხე იყო, მაგრამ ამ ტვირთისგან გათავისუფლება არასოდეს უცდია.

თავისუფლება, როგორც ამ ქვეყნად არსებული უმაღლესი ღირებულება – კვლავ დამკვიდრდა ჩვენს ეროვნულ შეგნებაში. რაც სამარადიანად დაუკავშირდა მის სახელს.

1907 წელს მეოცე საუკუნის დადგომიდან მეშვიდე წელს, მოკლეს ილია ჭავჭავაძე, 1993 წელს კი მეოცე საუკუნის დასასრულამდე შეიძინა ადრე დაიღუპა ზვიად გამსახურდია. არის ამაში სიმბოლური დამთხვევები. ზვიად გამსახურდიამ გაიარა ყველა საფეხური, რასაც გადაინქრისტეს გზაზე შემდგარი ადამიანები.

„იგი დევნილი იყო სიყრმის უამს, დევნილი იყო სტუდენტობის დროს. ახალგაზრდობაში დევნილი იყო როგორც მწერალი. პარადოქსი ის არის, რომ სიკვდილშიც დევნილია... იღუმენტობითაა მოსილი მისი აღსასრულიც, ტაჯკივი ალსავესე მისი უკანასკნელი დღეები“, – წერდა თავისი თანამებრძოლი, ლიტერატორი თემურ ქორიძე.

ზვიად გამსახურდია ერთ-ერთი ის პიროვნებაა, რომელსაც თავისი თანამებრძოლები უსას-

ტიკესად მოექცა. მთელი მისი ცხოვრება არის მოწამებრივად აღსრულებული ეროვნული გმირის ცხოვრება, რომელიც სიყრმედანვე აეყოლებინა ქართველის ბედს.

დიდი კონსტანტინე გამსახურდია თავის დროზე ილია ჭავჭავაძესთან დაკავშირებით შენიშნავდა, რომ ილია იყო ჩვენი ერის ტრაგიკული ისტორიის დრამატურგიც, რეჟისორიც და მთავარი პროტაგონისტიც, შეიძლება თამამად ითქვას, რომ ეს სიტყვები ასეთივე სიზუსტით მიესადაგებოდა ზვიად გამსახურდიას. დიახ, იგი იყო მეოცე საუკუნის მეორე ნახევრის საქართველოს ტრაგედიის დრამატურგიც, რეჟისორიც და მთავარი პროტაგონისტიც.

ყველა დროს, თუნდაც ეპოქას ჭირდებოდა შემდგომი, რომ საღათას ძილს არ მისცემოდა. ქართველ ერს სწორედ XX საუკუნის მეორე ნახევარს ასეთ პიროვნებად მოეკლინა ზვიად გამსახურდია.

ზვიად გამსახურდიას სახელს უკავშირდება 1991 წლის 31 მარტის საყოველთაო სახალხო რეფერენდუმის ჩატარება, რომლის საფუძველზე გამოცხადდა საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენის აქტი. ხოლო საქართველოს ისტორიაში ქვეყნის პირველ პრეზიდენტად 26 მაისს აირჩა ზვიად გამსახურდია.

„წინამურთან რომ მოჰკლეს ილია, მაშინ ეპოქა დასრულდა დიდიო“ – წერდა გალაკტიონი. ასევე დასრულდა „მთელი ეპოქა“ ზვიადის სიკვდილის შემდეგ. ჩვენ კი ისაა დაგვიჩენია, უკეთეს დროს, ანდა ისევ და ისევ გონებას მოვუხმობთ და ნაბიჯ-ნაბიჯ ვიართო გართიანებისკენ, რომლის დევიზი იქნება „საქართველო უპირველეს ყოვლისა“.

„ღვთისა და მამულისთვის თავგანწირვა ღმერთადერთი გზაა გადარჩენისა“
ზვიად გამსახურდია

18 მარტს პირველი პრეზიპტი თენგიზ ქაჯაია დაბადებულა...

პირველი ქართველი მოკრივე ქალი ევროპის ჩემპიონატის ფინალის მფლობელი

პირველი ქართველი მოკრივე გოგო, რომელმაც ევროპის ჩემპიონატზე მედალი მოიპოვა, ხობის მუნიციპალიტეტის სოფელ საჯიჯაოში ცხოვრობს. 19 წლის ანა ხუნჯუა სწორედ ამ სოფლის პატარა დარბაზში ვარჯიშობს 12 წლის ასაკიდან. ვარჯიში ბიჭებთან ერთად უწევს, რადგან ერთადერთი ქალია სოფელში, რომელიც კრივის დარბაზში სპორტის ამ სახეობას ეუფლება.

რამდენიმე დღის წინ ანამ 22 წლამდელთა ევროპის ჩემპიონატზე ბრინჯაოს მედალი მოიპოვა და, როგორც თავად ამბობს, ყველას, ვინც კრივს „არაქალურ სპორტად“ მიიჩნევდა, საპირისპირო დაუმტკიცა. წარმატებას წინ როული და დატვირთული ეტაპი უძღოდა:

ვულოცავთ!

ქალაქ ხობის №2 საჯარო სკოლის მოსწავლე ირაკლი შონია, მომავალ ლიდერთა გაცვლითი პროგრამის (FLEX) გამარჯვებულია.

მომავალ ლიდერთა გაცვლითი პროგრამა გამარჯვებულ მოსწავლეებს აძლევს შესაძლებლობას, გაეცნონ ამერიკის კულტურას და ხალხს, ისწავლონ ამერიკულ სკოლაში და იცხოვრონ ამერიკელ, მასპინძელ ოჯახთან ერთად, ერთი აკადემიური წლის მანძილზე.

პროგრამას სრულად აფინანსებს აშშ-ს სახელმწიფო დეპარტამენტის განათლებისა და კულტურის საკითხთა ბიურო.

ხობის მუნიციპალიტეტის მერია და საკრებულო ულოცავს ხობელ მოსწავლეს კონკურსში გამარჯვებას.

ჩვენს მუნიციპალიტეტში

ხობის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს სხდომა

ხობის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს სხდომათა დარბაზში გაიმართა საკრებულოს მორიგი სხდომა, რომელსაც უძღვებოდა საკრებულოს თავმჯდომარე ედიშერ ჯობავა.

სხდომას საქართველოს პარლამენტის მაჟორიტარი წევრი დანი ბერაია, საკრებულოსა და მერიის ხელმძღვანელი პირები ესწრებოდნენ.

სხდომაზე განხილულიქნა დადგენილების პროექტი „ხობის მუნიციპალიტეტის საზღვრებში მდებარე გეოგრაფიული ობიექტების სახელდების წესის დამტკიცების შესახებ“, რომლის თანახმადაც მუნიციპალიტეტის საკრებულო უფლებამოსილია განახორციელოს ისტორიულად ჩამოყალიბებული უბნის, ამა თუ იმ უბნის, მიკრორაიონის, წყაროს, მოედნის, პროსპექტის (გამზირის), გზატკეცილის, ქუჩის, შესახვევის, ჩიხის, გასასვლელის, სანაპიროს, ესპლანადის, ბულვარის, ხეივნის, სკვერის, ბაღის, პარკის, ტყე-პარკის, ადგილობრივი მნიშვნელობის ტყის, სასაფლაოს, პანთეონის, შენობა-ნაგებობის, სატრანსპორტო სისტემის ობიექტის სახელდება.

სხდომაზე ასევე განიხილეს დადგენილების პროექტი: „ხობის მუნიციპალიტეტის 2019 წლის ადგილობრივი ბიუჯეტის დამტკიცების შესახებ“. პროექტით მუნი-

ციპალიტეტის ბიუჯეტში ხორციელდება სხვადასხვა სახის ცვლილება: იზრდება ბიუჯეტის შემოსავლები 784,0 ათასი ლარით მუხლიდან „გრანტები, რის საფუძველზეც გაიზარდა ბიუჯეტის შემოსულობების გეგმა და შეადგინა 13238,0 ათასი ლარი.

საკრებულოს საფინანსო-საბიუჯეტო კომისიის თავმჯდომარე ტ. ალექსანდრიამ საკრებულოს წევრებს გააცნო სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის მიერ მომზადებული ხობის მუნიციპალიტეტის 2016–2017 წლების ბიუჯეტებით გათვალისწინებული პროგრამების შესაბამისობის აუდიტის ანგარიში.

საკითხზე დებატების დასრულების შემდეგ ხობის მუნიციპალიტეტის მერიას დაეკავალა აუდიტის სამსახურის მიერ გაცემული რეკომენდაციების უმოკლეს ვადაში შესრულება, რაზედაც კონტროლს უზრუნველყოფს საკრებულოს საფინანსო-საბიუჯეტო, იურიდიულ საკითხთა და ქონების მართვისა და ინფრასტრუქტურის კომისიის თავმჯდომარეები. მიღებულ გადაწყვეტილებაზე ეცნობება სახელმწიფო აუდიტის სამსახურს.

დღის წესრიგით გათვალისწინებული ამ და სხვა საკითხების განხილვის შემდეგ, საკრებულოს მორიგი სხდომა დახურულად გამოცხადდა.

სოფლიო დაუნის სინდრომის მსოფლიო დღე აღნიშნეს

21 მარტს, დაუნის სინდრომის მსოფლიო დღესთან დაკავშირებით ხობის კულტურის სახლის მცირე დარბაზში, ფოთის თოჯინების თეატრის მსახიობთა მონაწილეობით სპექტაკლი „სისა ტურა“; ხოლო, კულტურის სახლის მიმდებარე ტერიტორიაზე სკოლის მოსწავლეთა მონაწილეობით ასფალტზე ხატვა გაიმართა.

ლონისძიებას ხობის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს თავმჯდომარე ედიშერ ჯობავა, მერიისა და საკრებულოს წარმომადგენლები ესწრებოდნენ.

დაუნის სინდრომის მსოფლიო დღისადმი მიძღვნილი ღონისძიება ადგილობრივი თვითმმართველობის მხარდაჭერითა და „ხობის მუნიციპალიტეტის კულტურულ-საგანმანათლებლო, საზოგადოებრივი ცენტრის“ ორგანიზებით განხორციელდა.

2011 წლის 21 მარტი გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ეგიდით, დაუნის სინდრომის საერთაშორისო დღედ დაწესდა. ამ დღეს, მსოფლიოს მრავალ ქვეყანაში დაუნის სინდრომის შესახებ ცნობადობის ამაღლების მიზნით, სხვადასხვა ღონისძიებები იმართება.

პირველი ქართველი მოკრივე ქალი ევროპის ჩემპიონატის მედლით

1 **„საკმაოდ ოპტიმალურ ფორმაში ვიყავი. ძალიან დიდ შრომასთან იყო ყველაფერი დაკავშირებული, რომ ჯერ გახვიდე ევროპაზე და შემდეგ მედალი აიღო. რთული იყო, მაგრამ როცა შენი თავი გადადებული გაქვს და ცდილობ მთლიანად კრივს დაუთმო შენი თავი, ვფიქრობ, ყველაფერი გამოვა“.**

სპორტი მამამ შეაყვარა, რომელიც მოჭიდავეებს წვრთნის იმავე დარბაზში, სადაც ახლა ანა ვარჯიშობს. სწორედ მას გაანდო 12 წლის ასაკში, რომ კრივით დაინტერესდა. მამა, აღმასხან ხუნჯუა, წინააღმდეგი არ ყოფილა, განსხვავებით დედისგან, რომელსაც გოგოსთვის სპორტის ეს სახეობა არ მოსწონდა. დამოკიდებულება მაშინ შეეცვალა, როცა ანას პირველი შეჯიბრი ნახა:

„ანა ჩემთან მოვიდა და რა იქნება, კრივი რომ ვცადო. თუ შენ ასე გინდა, მოდი და ივარჯიშე-მეთქი, ვუთხარი. შენთვის გეცოდინება. მაგრამ ამ ყველაფერმა მერე სერიოზული სახე მიიღო. ოჯახში იყო პრობლემა ჩემს მუდღესთან, მაგრამ ზუგდიდ-

ში რომ ტარდებოდა შეჯიბრი, წამომყვა, ოღონდ თავის საქმეზე. ვუთხარი ცოტა ხანს დარჩენილიყო. როლებში ისე შევიდა ჩემი მეუღლე... იქიდან ყველა შეეგუა“, - იხსენებს ალმასხან ხუნჯუა.

19 წლის მოკრივეს, უკვე მეშვიდე წელია, ედიკა თოდუა წვრთნის. ამბობს, რომ ანას ვარჯიშში რთულ პირობებში უწევს. მიუხედავად ამისა, სპორტისთვის თავის დანებება არც უფიქრია.

ანა ხუნჯუა უკვე ახალი შეჯიბრებისთვის ემზადება. უმთავრესი მიზანი ამ ეტაპზე ოლიმპიური ლიცენზიის მოპოვებაა. 19 წლის მოკრივე ქალს სოფელში და უკვე მთელს ქვეყანაში ბევრი გულშემატკივარი ჰყავს.

ჯომისია ახალსოფელში მცხოვრები ოჯახების მდგომარეობას გააცნო

ხობის მუნიციპალიტეტის მერიის პირველი მოადგილე ვარაზ გაბედავა და სოციალური და ჯანმრთელობის დაცვის მუნიციპალური პროგრამების უზრუნველყოფის კომისიის თავმჯდომარის მოადგილე შოლინა კანკია ახალსოფლის ადმინისტრაციულ ერთეულში მცხოვრები მოქალაქეების მომართვის საფუძველზე, ადგილზე გაეცნენ მათ სოციალურ-ეკონომიკურ მდგომარეობას და საცხოვრებელ პირობებს. მერია ახალსოფელში მცხოვრებ ორ ოჯახს სამშენებლო მასალებით დაეხმარება.

ხობის მუნიციპალიტეტში სოციალურად დაუცველი და ეკონომიკურად შეჭირვებული მოსახლეობის სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესებისა და ხელშეწყობის მუნიცი-

პალური პროგრამა მოქმედებს. აღნიშნული პროგრამის შესაბამისად, სოციალურად დაუცველ ოჯახებს, რომელთა სახლები საჭიროებს გადახურვას ან სახურავის შეკეთებას, მერია სამშენებლო მასალებით დაეხმარება.

2018 წელს, აღნიშნული პროგრამით 28 ბენეფიციარს, 40 000 ლარის დახმარება გაეწია.

უხევედრა ნითელას იმუნიზაციასთან დაკავშირებით

ხობის მუნიციპალიტეტის მერიის სააქტო დარბაზში, წითელას საწინააღმდეგო ღონისძიებებთან დაკავშირებით საინფორმაციო შეხვედრა გაიმართა.

თელას მასიური გავრცელების პრევენციის მიზნით გასატარებელ ღონისძიებებზე ისაუბრა.

მერიის შრომის, საზოგადოებრივი ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის, ვეტერანთა, ლტოლვილთა და იძულებით გადაადგილებულ პირთა სამსახურის უფროსმა შოლინა კანკიამ მერიის, საკრებულოს, საგანმანათლებლო რესურსცენტრისა და ადგილობრივი თვითმმართველობის მიერ დაფუძნებული იურიდიული პირების წარმომადგენლებთან წი-

საქართველოს მთავრობის 2019 წლის 18 იანვრის N16 განკარგულებით, წითელას მასიური გავრცელების პრევენციის მიზნით, გასატარებელი ღონისძიებები, მოქალაქეთა, სახელმწიფო და ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების ვალდებულებები განისაზღვრა.

სამუშაო შეხვედრაზე დაისახა სამოქმედო გეგმა და ღონისძიებები ხობის მუნიციპალიტეტში იმუნიზაციის ჩატარებასთან დაკავშირებით.

ზვიად გამსახურდია-80

ღონ კიხოტე) იმიტომაცაა გენიალური პერსონაჟი, რომ ის გაშარებული მაცხოვარი! ყველასგან განსხვავებული, სიკეთითა და სიყვარულით აღვსილი ძე-ხორციელი, რომელიც ადამიანებისგან განსხვავებულად და აბსოლუტურად სხვანაირად ხელავს და აღიქვამს სამყაროს, იმ ირგვლივით, რომელშიც უხდება არსებობა და იბრძვის სიკეთის დასამკვიდრებლად. ის ყველას თვალში არანორმალური და დასაცინი ადამიანია, რომელიც გიჟური გამოხტომებით იბრძვის რეალური, არსებული ცხოვრების წინააღმდეგ. რის გამოც ისჯება და ჯვარს ეცვება ქრისტესდარად...

მძიმეა მისი ჯვარი, რეალურ და ირეალურ სამყაროში თვითმყოფადი ფიქრებითა და ზრახვებით გამოჭედილი. ღონ კიხოტე

რია მხოლოდ. პირველი წიგნი „ღონ კიხოტე ლამანჩელის თავგადასავალი“ იმდენად დიდი და საინტერესო გამოვიდა, რომ მეორე წიგნის, ანუ გაგრძელების დაწერა ვიღაც სხვამ მოინდომა და შეთხზა კიდევ რაღაცეები, რაც საფუძველი გახდა ნამდვილი „ღონ კიხოტეს“ მე-2 ნაწილის შექმნისა, სადაც აბსოლუტურად სხვანაირი რაინდთან გვაქვს საქმე. ესეც უდაოდ უფლის ხელწერაა...

ზვიად გამსახურდიას „პირველი წიგნი“ მთელი მისი ცხოვრებაა, ტანჯვითა და წამებით აღსავსე ღვაწლია ქვეყნის დასახსნელად. სამშობლოს გადასარჩენად... დაბადებიდან სიკვდილამდე, ანუ ჯვარცმამდე... აი, „მეორე წიგნის“ დაწერაც მოისურვებს ვიღაცეებმა, აყალბებენ ისტორიას, სახელ-

პირნათელი პრისა და წინაშე

საქართველოს უძლიერესი ისტორიის შექმნაში უდიდესი წვლილი მიუძღვის ბატონ ზვიად გამსახურდიას, რომელმაც თავისი ცხოვრება მთლიანად მიუძღვნა საქართველოს დამოუკიდებლობისთვის ბრძოლას. ის გახლდათ უაღრესად ეროვნული და მრავალმხრივ განათლებული პიროვნება: ფილოლოგი, მწერალი, მთარგმნელი, პოლიტიკოსი, დისიდენტი. ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, საქართველოს ეროვნულ-გამათავისუფლებელი მოძრაობის ერთ-ერთი თვალსაჩინო ლიდერი, საქართველოს პირველი პრეზიდენტი, საქართველოს ეროვნული გმირი.

იმ დროს, როდესაც ვერავინ ვერ ბედავდა ხმის ამოღებას, ზვიადმა და მერაბ კოსტავამ თავიანთ თანამოაზრეებთან ერთად გამოამყდარეს გმირული თვისებები და აქედან დაიწყო მათი თავგანწირული ბრძოლა საქართველოს დამოუკიდებლობისთვის. მერაბ კოსტავას დედა ქალბატონი ოლღა დემურიაკოსტავა იხსენებდა: „მე ყოველთვის მიკვირდა, ბავშვობაში ზვიადს არასოდეს უთამაშია, სულ პატარაც კი, როდესაც ჩვენთან მოვიდოდა, სულ პოლიტიკაზე საუბრობდა, „მერაბ, საქართველო დაპყრობილია, ჩვენ უნდა გავათავისუფლოთ!“—უბნებოდა იგი ხშირად მერაბს“.

ზვიად გამსახურდიას ყველა პირობა ჰქონდა იმისთვის, რომ უზრუნველად ეცხოვრა, გაეკეთებინა დიდი კარიერა და დაეკავებინა იმ პერიოდში ყველაზე მაღალი თანამდებობები, მაგრამ მას არასოდეს არ უზრუნია საკუთარი კეთილდღეობისთვის, მისი ერთადერთი საზრუნავი და საფიქრალი იყო მხოლოდ სამშობლო, ყველაზე წმინდა, რაც კი ადამიანს გააჩნია. ის იყო ქართველი, რომლის სისხლის ყოველი წვეთი, ყოველი მისი სასიცოცხლო უჯრედი საქართველოს სიყვარულზე დაღადავდა. მან თავისი ქვეყნის თავისუფლება წარუშლელად ამოიტვირთა გულის ფიცარზე. მისთვის თავისუფალი საქართველო ჰქონდა, გერბი და დროშა უდიდეს სიწმინდეს წარმოადგენდა და ცხოვრების კრედიტს „მამული, ენა და სარწმუნოება“ იყო.

დისიდენტურ მოძრაობაში შეტანილი წვლილისთვის 1978 წელს ზვიად გამსახურდია იყო ნობელის მშვიდობის პრემიის ოფიციალური ნომინანტი, რომელიც წარდგენილი იყო ამერიკის შეერთებული შტატების კონგრესის მიერ. ზვიადი და მერაბი იყვნენ საერთაშორისო ორგანიზაციის „საერთაშორისო ამნისტიის“ წევრები. ზვიადი კი ადამიანის უფლებათა საერთაშორისო ორგანიზაციის „საერთაშორისო საზოგადოების“ წევრი.

აქტიური დისიდენტური საქმიანობისთვის ზვიად გამსახურდია საბჭოთა უშიშროების კომიტეტმა დააპატიმრა 1956 და 1977-1979 წლებში და ასევე იმყოფებოდა გადასახლებაშიც. ანტი-საბჭოთა პროპაგანდისთვის გარიცხეს საქართველოს მწერალთა კავშირის რიგებიდან.

ზვიად გამსახურდია იყო მთავარი ორგანიზატორი 1987-1990 წლებში გამართული ყველა ძირითადი მშვიდობიანი მასობრივი აქციისა და მათ შორის 1989 წლის 9 აპრილის საპროტესტო აქციისა, რომელიც დიდი ტრაგედიით დასრულდა.

1990 წლის 28 ოქტომბერს საქართველოს ისტორიაში პირველი მრავალპარტიული უზენაესი საბჭოს არჩევნები ჩატარდა, სადაც გაიმარჯვა პოლიტიკურმა ბლოკმა „მრგვალი მაგიდა—თავისუფალი საქართველო“, მისი ლიდერი იყო ბატონი ზვიად გამსახურდია. ახალმა მთავრობამ მნიშვნელოვანი, პრინციპული ნაბიჯები გადადგა ახალგაზრდა, „საქართველოს რეს-

პუბლიკის“ პოზიციის განმტკიცებისთვის.

უმნიშვნელოვანესი მოვლენა იყო 1991 წლის 31 მარტს საყოველთაო-სახალხო რეფერენდუმის ჩატარება და რეფერენდუმის შედეგების საფუძველზე 1991 წლის 9 აპრილს საქართველოს სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის აღდგენის გამოცხადება. ასევე 1991 წლის 26 მაისს საყოველთაო-სახალხო საპრეზიდენტო არჩევნების ჩატარება.

სახელმწიფოს ხელმძღვანელის თანამდებობაზე ზვიად გამსახურდიას მძიმე ეკონომიკური და პოლიტიკური მემკვიდრეობა ერგო. იმ პერიოდში მსოფლიოში ახალი გეოპოლიტიკური ვითარების შესაბამისად გავლენის სფეროების გადანაწილების პროცესი მიმდინარეობდა და ზვიად გამსახურდიას სახელმწიფოებრივი სტრატეგია და იდეოლოგია მოცემულ ვითარებაში ბევრისთვის მიუღებელი აღმოჩნდა. მას ამერიკის შეერთებული შტატების პრეზიდენტმა ჯ. ბუშმა „დინების საწინააღმდეგო მოცურავე“ უწოდა, რაზეც ზვიადმა უპასუხა: „დინების ლეშები და მკვდარი თევზები მიჰყვებიან“, „ბუშები და ბეიკერები მიდიან, საქართველო კი რჩება“. ამას მოჰყვა არნახული დენინგორმაციული კომპანია საქართველოს ხელისუფლების მიმართ, რომელსაც მოსკოვი ახორციელებდა მთელს მსოფლიოში. შიდა ე.წ. ოპოზიციის აქტიურობით და გარე ძალების დახმარებით, კერძოდ, რუსეთის შეიარაღებული ძალების დახმარებით. 1991 წლის დეკემბერს და 1992 წლის იანვარში, მონდა კანონიერი, ეროვნული და ქართველი ხალხის ნების გამოძახებული ხელისუფლების დამხობა და ზ. გამსახურდიას ქვეყნიდან განდევნა, რომელმაც უმძიმესი შედეგი მოუტანა ჩვენს ქვეყანას და შედეგებს ჩვენ დღესაც ვიძიებთ. თუ რა მოჰყვებოდა ზვიადის გადადგომას და როგორ განვითარდებოდა მოვლენები, თუ როგორ დაიშლებოდა ქვეყანა და თუ როგორ ითარეშებდა სხვადასხვა კრიმინალური დაჯგუფებები, მან იწინასწარმეტყველა და ყველაფერი ისე ახდა, როგორც ამბობდა, ზვიადი დევნილობაშიც განაგებდა ბრძოლას საქართველოს ინტერესების დასაცავად.

მიუხედავად იმისა, რომ საქართველოში შექმნილი იყო ურთულესი პოლიტიკური სიტუაცია და გათვითცნობიერებული ჰქონდა, როგორ განვითარდებოდა მოვლენები, ის მაინც დაბრუნდა დევნილობიდან და გააგრძელა ბრძოლა ქვეყნისთვის და ზვარაკად შესწირა თავისი სიცოცხლე უთანასწორო და უკომპრომისო ბრძოლას. ამით ზვიადმა ერთხელ და სამარადჯამოდ დაუსვა წერტილი მისი სახელით სპეკულაციას, ვინაიდან ავრცელებდნენ, თითქოს დევნილობაში მყოფი ზვიადი აფერხებდა საქართველოს განვითარებას.

ზვიად გამსახურდიამ თავისი ბიოგრაფიით, მოწამებობრივად განვლილი გზით გვიჩვენა ჭეშმარიტი მაგალითი სამშობლოს თავისუფლებისთვის ბრძოლაში და ამით მან აიღო ის სიმალდე, რომლის აღება კაცობრიობის ისტორიაში მხოლოდ ერთი უღებელი ხვედრია. ის მთელი თავისი შეგნებული ცხოვრება დისიდენტურ მოძრაობაში იყო ჩართული და შემდგომაც, როცა იყო უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარე და მერე, როგორც პრეზიდენტი, მაინც როგორც დისიდენტი ისე უწევდა მოღვაწეობა.

წავიდა პირნათელი ერისა და ქვეყნის წინაშე და სამარადჯამოდ დაიმკვიდრა ადგილი იქ, სადაც მართლნი განისვენებენ.

ბატონი ზვიადი იყო საქართველოს პირველი პრეზიდენტი და ასე იქნება მარადჯამოდ, სანამ საქართველო იარსებებს.

რომან რემკამა.

ღონ კიხოტე და ზვიად გამსახურდია...

მწიფობრივად უმნიშვნელოვანეს მოვლენებს, მაგრამ პირნათელი ისტორიული კალამი ღმერთისა, რომელიც ჭეშმარიტების დაფრინებით მოგვინაგრებს მართალ მატიახეს...

ვიციტ მეორე წიგნი ლამანჩელი რაინდისა... ნეტავ როგორი იქნება „მეორე ტომი“ ქართველთა გმირისა და რაინდისა... „სანჩო პანსეზზე“ არაფერი გვითქვამს, იმედია, მომავალში გვექნება საშუალება ამისა, როდესაც ფართოდ ვისაუბრებთ ფერ-ხორციან,

თავად ქმნის თავისივე ჯვარს და ამის გამოა ის მრავალთავის გიჟი და მიუღებელიც... რომ იკითხო, აბსოლუტური უმრავლესობა ასე იტყვის, მაგრამ იმაზე კრინტს ვერავინ დასძრავს თუ, რატომაა ის უპირველესი რომანის უსაოცრესი გმირი...

ღონ კიხოტე ლამანჩელი—ფუნდუქის სახელედ, ქარის წისქვილების დეკვირებად წარმომდგენი რაინდი. ვისაც მუზარადიც კი მრთელი არ ახურავს, რადგან ქვედა ნაწილი, ანუ—ზარადი მუყაოსგან აქვს დამზადებული. ბეკრი რამეა საყურადღებო და ხაზგასასმელი ამ გმირისა და რომანის გარშემო.

ღონ კიხოტეს ჰგავს ჩემი წარმოსახვით ზვიად გამსახურდია. აბა რამდენ ადამიანს სჯეროდა მისი იდეების რეალურად განხორციელებისა, საქართველოს საბჭოთა სივრციდან გამოხსნისა, თავისუფლების მოპოვებისა?!

მას გიჟად, ავადმყოფად, შეურაცხად, სამარცხვინოდ და ვინ იცის კიდევ რად არ მოიხსენიებდნენ. ებრძოდნენ, ლანძღავდნენ, აგინებდნენ... ის მაინც წინ მიიწვიდა შუბლამართული და ბიბლიამომარჯვებული, სჯეროდა იდეის გამარჯვებისა და გაიმარჯვა კიდევ. მასაც მესიად მოიხსენიებდნენ და ასეც იყო, ისიც უფლის პერსონაჟი გახლდათ რეალურ ცხოვრებაში.

პირველ წიგნში ლამანჩელი რაინდი გმირობების ჩადენასთან ერთად მუდმივ ტაჯგაწამებასა და განსაცდელშია. მას აბუხად იგდებენ, ამცირებენ, „სადაღაო“ პერსონაჟად აღიქვამენ და სიცოცხლეს უშწარებენ... აი, მეორე წიგნში სიტუაცია იცვლება, უკვე თავად სერვანტესი ხელავს, რომ სხვათა საქილიკოდ და გასამარჯებლად გამოძერწილ გმირში უფლის სახე გამოიკვეთა, რადგან ის ყველაზე კეთილი და უშურველი ადამიანია დედამიწაზე. ასეთი კი მაცხოვარ-

გუბერნატორობას დანატრებულ საჭურველ-თმტვირთველებზე, რომლებსაც ბოლომდე არც სჯეროდათ თავიანთი რაინდებისა, მაგრამ მაინც მდიდოდნენ, ბრძად თუ ნახევრად თვალუბავსელები, „რწმენით“ იმისა, რომ „რაღაცა მაინც იქნებოდა...“ იმ „რაღაცაზე“ კი, უმრავლესობამ არა უწყოდა რა!..

ლამანჩელმა შექმნა, გამოიგონა ძვალი და ტყავი, მხოლოდ სული-თავისი უმთავრესი, უპირველესი სიყვარული დულსინეა ტობოსელი და ზვიად გამსახურდიამაც-თავისი უსაყვარლესი-ივერია!.. ორივეს აქცენტი სულზე ჰქონდა გაკეთებული...

ერთ რამეში კი ტყუპებივით ჰგავდნენ ერთმანეთს—რაინდები იყვნენ სისხლით ხორცამდე. ერთიც უბრალო მეფუნდუქემ „აკურთხა“ და მეორეც უბრალო ხალხმა ამოიკვეთა გულის ფიცარზე!.. თანაც რაინდის მოვალეობა ხომ მხოლოდ ხალხზე ზრუნვა და საგმირო საქმეების ჩადენა... პირადულზე და მატერიალურზე ფიქრი გამორიცხულია...

ღონ კიხოტე ლამანჩელი როსინანტზე ამხედრებული, საგმირო საქმეების ჩასადენად ველად გაჭრილი, საცვლებისა და ყოველგვარი გროშების გარეშე რჩება რეალობის წინაშე, ანუ ფუნდუქი ლუქმის გასატყუნად შესულს ერთი გროშიც არ აღმოაჩნდება...

ზვიად გამსახურდია პუტჩისტებსა და ხუნტისტებს ძლივს-ძლივით თავდალწეული, სომხეთში თავის ამაღასთან ერთად, ჯიბეცარიელი და მშვიდი ეჩვენება რეალობას... თურმე არსებობისთვის ესეც საჭირო და აუცილებელია!..

სიკვდილშიც ერთმანეთს გვანან რაინდები და გმირკაცები... ისინი კვდებიან, მაგრამ მაინც ცოცხლობენ, მაინც გრძელდებიან, უკვდავდებიან, როგორც ღონ კიხოტე და ზვიად გამსახურდია... როგორც პრომეთე და ამირანი... როგორც უფალი და სიყვარული... ეს უცოდლო გარდაუვალი ჭეშმარიტებაა!..

ლავა გვასალია.

ზვიად გამსახურდია-80

ზვიად გამსახურდია-80

დავიწყებ პირდაპირ, ზვიად გამსახურდია და მთლიანად ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობა, შიშით შემოვიდა ჩემს ბავშვურ წარმოსახვაში. აბა პატარას რა სიღრმეებში უნდა ჩამეხედა? - ვხედავდი ერთ რამეს-ჩემი ძმა და მასთან მთელი ოჯახი მუდმივად საფრთხეში ვიყავით. ლაშა, როგორც ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის აქტიური წევრი, მუდმივად იდეენობდა, ხშირად აპატიმრებდნენ და იზოლაციაში ამყოფებდნენ. მისი პრინციპულობიდან გამომდინარე, ჯიუტად მიუყვებოდა არჩეულ გზას და პროტესტის სხვადასხვა ფორმით, აქციებით, მიტინგებით, ბოიკოტით, შიშით-ლობით და ა. შ. უკანმოუხედავად ებრძოდა სამხედრო გადატრიალების გზით მოსულ ძალადობრივ ხელისუფლებას. ყველაფერს აკეთებდა კანონიერების აღსადგენად. ეს გახლდათ ბრძოლა ღირსებისა და ჭეშმარიტების აღსადგენად, რომელსაც არაერთი თავდადებული მამულიშვილი და პატრიოტი შეეწირა (დიდება მათ სახელებს). წუხდნენ ჩემი მშობლები, ერთადერთი ვაჟის ლანდალქცული ჩემი სულმნათი მამა და ლაშაზე ფიქრითა და დარდით ნაადრევად დაბერებული დედა. არანაკლებად დარდობდნენ უფროსი დებიც. ამ წუხილმა და სადარდისმა, უხილავმა და თვალმიუწვდომმა მოლოდინმა, მთელი ჩვენი ოჯახი ჩააბა იმ დიდ ბრძოლაში. ალბათ გახსოვთ სტეფან ცვაიგის ნონა კალანდარიშვილისეული თარგმანი დიდებული ნოველისა- „ლეგენდა ტყუპ დებზე“, ელენი მთელი შინაგანი აღზნებით რომ უყვება საყვარელ დას „აღსარებით თავგადასავალს, ანუ მოგონებებს

ბავშვურ ტკივილზე“, ასე არასდროს მოგვიყოლია დებს ერთმანეთისთვის იმ ავ-კარგიან წლებზე, სევდიან, შიშნარევ მოლოდინებზე, რომელიც ზვიად გამსახურდიას მხარდაჭერამ შემოიტანა ჩვენს ოჯახში და მშურდა ელენის, მშურდა მოგონებებში ხმამაღლა ჩაძირული ტყუპებისა... (ჩვენ ეს ვერ გავხედავთ, ჩვენ ამ მოგონებებს გავურბივართ- უდიდესი სიმძაფრის გამო).

შიშნარევი სიხარულით ვკითხულობდი ლაშას პატრიოტულ ლირიკას, რომლისა მაშინ, ბოლომდე არაფერი გამეგებოდა, მაგრამ ახლა რომ ვუფიქრდები, ის ლექსები, მოთხრობები, წერილები და ესეები მაყალიბებდნენ მტკიცე ხასიათის, მიზნისთვის უკანდაუხევე ადამიანად. არც ლევან გოთუას „ქვის დედაქანს“ თუ სხვა პატრიოტულ ნიმუშებს, მით უფრო საყმაწვილო ურუნალ „დილას“ თუ „საქართველოს ქალს“ არ შემოუტანიათ ჩემში თვალუწვდომი სიყვარული ჩემი ქვეყნისა ისე, როგორც ეს გააკეთეს გაზეთებმა: „ადდგომამ“, „ზანმა“, „საქართვე-

ლოს სამრეკლომ“, „გზა ხსენსამ“, ურუნალემა „კარდუმ“ და „მიჯნამ“... მათ ჩემში დაბადეს ზვიად გამსახურდია და მე „ქალმა ტარიელმა“ მოვისხი ტყავი მარადიული თავისუფლებისა და გახვნი- თავისუფლებისტყავიანი. შევიცანი და შემეფარა ზვიად გამსახურდია... მე ვავიზარდე... გმირებიც ვავიზარდენ ჩემში... საქართველო ვავიზარდა მასთან ერთად, ილიასა და ზვიადის საქართველო, „შავლეოს“ საქართველო... ბრძოლებით აღვისულ სულსა და არსში იმოდენა ადგილი დაიკავა საფიცარმა სამშობლომ, ვერსად წავიყვანე ჩემი ბავშვური ოცნებები და სადღაც სულის სიღრმეში მიუჩინე მოკრძალებული ალაგი და ისეთი უკმარი, ცრემლიანი თვალებით შემომყურებს დღესაც, მებრალემა, უსაზღვროდ მებრალემა.

ახლა, როცა ამ უდიდეს ადამიანზე ფიქრს ვიწყებ, ის ახლებურად, მისეული გენით შემოდის და აღმოცენდება სიბრძნის მუხად, ფესვები ღრმად რომ აქვს გადგმული მიწაში და ქედუხრელი რწმენით მიიწვევს

ზევით და ზევით, იქ, სადაც თავისუფლება ჩვეულებაა და არა „განსაზღვრულება“.

ზვიად გამსახურდია თვალუწვდენელი ოკეანეა, მისი მწერლობა, მეცნიერება, ესეისტიკა სამშინველად უდევს მის პოლიტიკურ საქმიანობას. მან ეს უდიდესი ნიჭიერება ცალსახად მიმართა პოლიტიკისკენ და წარმოუდგენლად დიდ შედეგებს მიაღწია. აქტიური ცხრა თვის განმავლობაში შექმნა საფუძველი ახალი ევროპული სახელმწიფოსი. ჩაატარა 31 მარტის რეფერენდუმი, 9 აპრილს გამოაცხადა დამოუკიდებლობა.

სულ მაინტერესებდა, შესაძლებელია თუ არა, ადამიანურ ძალისხმევას აღემატებოდეს იმის მიღწევა, რისკენაც სახარება მოგიწოდებს, რამეთუ ხშირად იდეალისტი თავის თავში მისი აღსრულების ძალას ვერ პოულობს.

რჩეულები ახერხებენ ყველაფერზე მაღლა დაღვომას, ცხოვრებისეული წვრილმანების უარყოფას და ყოფისმიერი უდაბნოდან გამოსვლას. ეს მოახერხეს ზვიად გამსახურდიამ და მერაბ კოსტავამ. ისინი ჩადგნენ „უფლისეულ წესრიგში“.

იესო ნაზარეტელი ამბობს: „რადგან ორი თუ სამი შეიყრება ჩემი სახელით, მეც იქვე ვარ, მათ შორის“. თამამად ვიტყვი: ზვიადთან და მერაბთან უფალი იდგა, რადგანაც ისინი ყოველივეს ქრისტეს სახელით იქმოდნენ! რაბინებს ჰქონდათ გამონათქვამი: „უფლის მოშიში ადამიანის სიტყვები შესმენილ იქნება“, ზვიად გამსახურდია

ალაპარაკებს თავისი ზღაპრის გმირს, რომელიც შეიძლება მის ალტერ-ეგოდ ჩავთვალოთ. „ჭაბუკო, იფიქრე უფალზე, გჯეროდეს მისი, და მოშიშება წმინდა სამებისა მოგცემს ძალას მთები გადაატრიალო, წითელ ვეშაპს წაგვარო მზე!“-დიდება ზვიადმა ეს მოახერხა, მან გადაატრიალა მთა და წითელ იმპერიას წაგვარა გადასაყლაპად გამზადებული მზე-საქართველო! ამიტომაც უწოდა მაღლიერმა ერმა-მიწიერი მესია!

ჟან-ჟაკ რუსო, რომელიც ორთოდოქსი ქრისტიანი არ იყო, წერდა: „თუკი სოკრატეს ცხოვრება და სიკვდილი ბრძენკაცის შესაფერისია, მაშინ იესოს ცხოვრება და სიკვდილი ღმერთკაცს შეეფერება და უფრო მეტიც, ის თვალუწვდენელი სიკეთის სტიქიონია“-მე მოკრძალებით დავძენდი: თუ ვინმეს ატყვია ღვთაებრივ-სახელმწიფოებრივი დამლა უეჭველობისა და ნამდვილობისა, უპირველესად ზვიად გამსახურდიას.

მკრეხელობად არავინ ჩამითვალოს უზენაესსა და მოკვდავს შორის გავლებული პარალელები, მაგრამ თუ ჩემისთანა უუბრალოესი ადამიანი რაიმე ნატვრას ზეციერთან მოისურვებდა, ალბათ სამშობლოს დამოუკიდებლობა და თავისუფლება იქნებოდა, ამის ამღსრულებელი კი ზვიად გამსახურდიაა, დიონისე არეოპაგელივით ზეციერად შემართული!

ვულოცავ მართალ ქართველთ-საყვარელი პრეზიდენტის იუბილეს, უფალმა ღირსი გვყოს მისი მოწამებრივი თავდადებისა და ცხოვრებისა!

გაუმარჯოს დამოუკიდებელ და გამთლიანებულ საქართველოს!

ნანა გვასალია

1991 წლის 31 მარტს ზვიად გამსახურდიას თაოსნობით სრულიად საქართველომ აფხაზეთისა და სამაჩაბლოს ჩათვლით მიიღო ისტორიული მნიშვნელობის პოლიტიკური აქტი. მოსახლეობის 98,9 პროცენტმა მხარი დაუჭირა ქვეყნის დამოუკიდებლობას.

რეფერენდუმის შედეგების საფუძველზე გამოცხადდა ქვეყნის დამოუკიდებლობა.

რეფერენდუმის ჩატარებას ჰქონდა არა მხოლოდ პოლიტიკური, არამედ უდიდესი სამართლებრივი მნიშვნელობა.

რეფერენდუმის შედეგებმა სამართლებრივი საფუძველი გამოაცალათ აფხაზ და ოს სეპარატისტებს. ისინი ამ აქტით აღმოჩნდნენ უკიდურეს უმცირესობაში. სეპარატისტები უკვე ვეღარ გამოხატავდნენ აფხაზი და ოსი ხალხის ნებას. თითქოს მიუჩნდნენ კიდევ გარკვეული ხნით. მხოლოდ მოგვიანებით, სახელმწიფო გადატრიალების შემდგომ გააქტიურდნენ. ქვეყანაში შეიქმნა სამართლებრივი კონსტიტუციუ-

რი ვაკუუმი, სეპარატისტებს გზა გაეხსნათ... „თბილისის დაცემას მოჰყვა სოხუმის დაცემა“... რუსეთის მიერ აფხაზეთისა და ცხინვალის რეგიონის ოკუპაცია.

ზვიად გამსახურდიას თაოსნობით ჩატარებულ რეფერენდუმს დღესაც არ დაუკარგავს პოლიტიკური და სამართლებრივი მნიშვნელობა. რეფერენდუმის შედეგები იმხანად ცნო „საერთაშორისო სამართალმა“. ამდენად, ეს აქტი დღესაც წარმოადგენს საქართველოს მოსახლეობის მიერ მიღებულ ერთიანობის, ეთნიკური ურღვევობისა და დამოუკიდებლობის იურიდიულ და სამართლებრივ ფუნდამენტურ დოკუმენტს. ამიტომაც, რაც არ უნდა „არჩევნები“ (ან არჩევანი) ჩაატარონ სეპარატისტებმა, ისინი ვერასოდეს მოიპოვებენ აღიარებას საერთაშორისო სამართლის

ნორმებით.

ძნელია ერთ საგაზეთო წერილში მოაქციო ზვიად გამსახურდიას ღვაწლი, აღწერო მისი განვლილი მოწამებრივი ცხოვრება. ის იყო საუკუნის ჭეშმარიტი მამულიშვილი. მან შექმნა უდიდესი ეპოქა. ათეის-

დუმს დღესაც არ დაუკარგავს პოლიტიკური და სამართლებრივი მნიშვნელობა. რეფერენდუმის შედეგები იმხანად ცნო „საერთაშორისო სამართალმა“. ამდენად, ეს აქტი დღესაც წარმოადგენს საქართველოს მოსახლეობის მიერ მიღებულ ერთიანობის, ეთნიკური ურღვევობისა და დამოუკიდებლობის იურიდიულ და სამართლებრივ ფუნდამენტურ დოკუმენტს. ამიტომაც, რაც არ უნდა „არჩევნები“ (ან არჩევანი) ჩაატარონ სეპარატისტებმა, ისინი ვერასოდეს მოიპოვებენ აღიარებას საერთაშორისო სამართლის

ტური ქვეყანა დაუბრუნა ქრისტიანულ სარწმუნოებას.

მხოლოდ მან, მარტომ ბოლომდე ზიდა ქრისტეს ჯვარი, ქართველებში აღაზვეა ეროვნული სულიკვეთება.

ზვიად გამსახურდიას მმართველობის ყამს გამოვლინდნენ ერის წიაღიდან ყველაზე მეტი ბერ-მონაზონი. მაშინ დაფიქსირდა საუკუნის ყველაზე მეტი შობადობა, სხვადასხვა ქვეყნებიდან ქართველობა დაუბრუნდა საქართველოს.

იწყებოდა აღმასვლა, მაგრამ იმპერიული ძალების ინსპირაციით მოწყობილმა სახელმწი-

ფო გადატრიალებამ ბოლო მოუღო ქვეყნის აღმასვლას.

დიდია ზვიად გამსახურდიას როლი საქართველოსა და ზოგადად კავკასიისთვის. ამის დასტურია მისი არაერთი ოფიციალური მიმართვა კავკასიელი ხალხისადმი, სადაც ზედ-

მიწევნით მუდგანდებდა საუკუნოვანი ბრძოლის მატთანე მათი თვითგადარჩენისა.

ზვიად გამსახურდიას სახელს უკავშირდება არაერთი მეცნიერული ნაშრომი იბერიულ-კავკასიურ ხალხთა ეთნო-გენეტიკური ნათესაობის შესახებ. ის იყო არნოლდ ჩიქობავასა და ერნესტ ჰონინგმანის (გერმანელი მეცნიერი) შემდეგ დიდი კავკასიოლოგი. მკვლევარი იბერიულ-კავკასიური რასისა, ქომაგი-მებაირადე კავკასიელ აბორიგენთა: ქართველთა, აფხაზთა, ჩეჩენთა, ინგუშთა, დაღესტანელთა, ადიგეელთა,

ჩერქეზთა და ყაბარდოელთა ეთნო-გენეტიკური ნათესაობისა. ის იყო ავტორი (ჯოხარ დუდაევთან და სხვა კავკასიელ პარტნიორებთან ერთად) საერთო კავკასიური სახლის შექმნისა. მის სახელს ეკუთვნის გენიალური ფილოსოფიური ქმნილებები: „დიდებმა კაცობრიობის წინაშე“ და „საქართველოს სულიერი მისია.“ ასევე ლიტერატურული ნაშრომი „ვეფხისტყაოსნის სახისმეტყველება“, პოეტური კრებული „მთვარის ნიშნობა“ და მრავალი ფილოსოფიური, ისტორიული, პუბლიცისტური და ლიტერატურული ნაშრომები.

იშვიათად ახსოვს მსოფლიო ისტორიას პრეზიდენტი ესოდენ თავდადებული, პრეზიდენტი ზეგანათლებლი, მეცნიერი, მკვლევარი, პუბლიცისტი, მწერალი, პოეტი, მთარგმნელი...

დრო უდაოდ შეაფასებს მას, როგორც უდიდეს ჰუმანისტს მსოფლიო ისტორიისა.

ტრისტან ვალაჟარია.

უდიდესი ჰუმანისტი!

18 მარტი პირველი პრეზიდენტი თენგიზ ქაჯაია დაბადებულა...

1991 წლის ნოემბრის ბოლოს, ჩემი საქმიანობიდან გამომდინარე, ერთი თვით მომიწია ქვეყნის დატოვება. დავბრუნდი 31 დეკემბრის ღამეს. ხობში ახალი წლის დადგომის ნიშან-წყალი არ ჩანდა. რაიონი პირველი პირის დაღუპვას გლოვობდა. თენგიზ ქაჯაია, საქართველოს პირველი პრეზიდენტი ცოცხალი აღარ იყო...

ერთხელ თენგიზ თავის კაბინეტში მიმიწვია. მან იცოდა ჩემი საქმიანობის შესახებ და მთხოვა დაწვრილებით მომეთხრო მედია-ცენტრის შესახებ, რომელსაც მე ვხელმძღვანელობდი. მას მოსწონდა ჩვენი ჯგუფის საქმიანობა, აქტიურად თანამშრომ-

ლური ადამიანი. მისთვის ყველაზე მტკინვეული თემა იყო საკადრო საკითხი, მაგრამ მან შეუძლებელი შეძლო. შეიძლება თამამად ითქვას, რომ ხობის მაშინდელი პრეფექტურა, თავისი შემაღდგენლობით, ერთ-ერთი საუკეთესო იყო და ეს იყო პრეფექტის დამსახურება.

1990 წლის 28 ოქტომბრის და 11 ნოემბრის არჩევნებში თენგიზ ხელმძღვანელობდა მრგვალი მაგიდის რაიონულ შტაბს და მიღწეულ წარმატებაში მისი წვლილი გადამწყვეტი იყო.

თენგიზ ცდილობდა ეთანამშრომლა რაიონის პოლიტიკური და საზოგადოებრივი ორგანიზაციების წარმომადგენლებთან, რომლებმაც შეეძლოთ

მთელი სახლი და ეზო დაათვალიერა. აინტერესებდა თუ სად და როგორ გარემოში იზრდებოდა მისი ერთ-ერთი უერთგულესი თანამებრძოლი. მო-

პირველი პრეზიდენტი

ლობდა და ყველანაირად ხელს გვიწყობდა. ჩემი მონათხრობის შემდეგ საკუთარ საქმიანობაზე და გეგმებზე მესაუბრა. ადგილობრივი თვითმმართველობის მუშაობაზე ბევრი რამ არის დამოკიდებული, — მითხრა თენგიზი. უზენაესი საბჭო ჩვენგან ელოდება წინადადებებს, რომელთა საფუძველზეც მიიღებენ ჩვენს მენტალიტეტს მორგებულ კანონებს. თუშტა, იმისთვის, რომ მმართველობის კომუნისტური სისტემა შეიცვალოს, მხოლოდ კანონების მიღება არ იქნება საკმარისი, საჭიროა ახალი კადრები, რომლებიც ეროვნულად აზროვნებენ.

თენგიზ მშვენივრად იცოდა, რომ სიტუაციის შესაცვლელად აქტიურობის გარდა, დროც იყო საჭირო. მას ჰქონდა ანალიტიკური აზროვნების საოცარი უნარი. მთელი მისი ცხოვრება დაკავშირებული იყო მოვლენათა ანალიზთან. ეს მისი ერთ-ერთი ყველაზე ძლიერი მხარე იყო.

წარმატებით დაამთავრა ჯაპიშაქრის საშუალო სკოლა, შემდეგ ივანე ჯავახიშვილის სახელმწიფო უნივერსიტეტი სპეციალობით ფინანსისტ-ეკონომისტი.

სკოლაშიც, უნივერსიტეტშიც, ბიზნეს საქმიანობის და პრეფექტად მუშაობის დროს ის ხელდავდა საბჭოთა სისტემის მახინჯ და სუსტ მხარეებს და ცდილობდა ეპოვა გამოსავალი, როგორც თვითონ ამბობდა, იმ ჯადოსნური წრიდან, რომელშიც ჩვენი საზოგადოება იმყოფებოდა.

ამავე დროს თენგიზ იყო კარგი მენეჯერი. მას როგორც პროფესიონალ ანალიტიკოსს, კარგად ესმოდა, რომ ანალიზის და გეგმის დასახვის შემდგომ მთავარი იყო საქმის ბოლომდე მიყვანა. ამისთვის კი საჭირო იყო მენეჯმენტის საფუძვლების ზედმიწევნით ცოდნა. მე იშვიათად შეხვედვარა ასეთი დონის უნივერსა-

სარგებლობის მოტანა. ის მზად იყო ესაუბრა ნებისმიერი პოლიტიკური მოსაზრების ადამიანთან. როდესაც პრეფექტურის მიმდებარე ტერიტორიაზე ერთ-ერთი ოპოზიციური პარტიის წევრებმა კარავი გაშალეს, თენგიზ მათ რამდენჯერმე მიაკითხა და მეგობრულად ესაუბრა.

მრავალმხრივი განვითარება მას საშუალებას აძლევდა ჩვენი საზოგადოების საქმიანი წრეებისთვის და განსაკუთრებით ახალგაზრდა მეწარმეებისთვის შეეთავაზებინა სხვადასხვა პროფილის იდეები შემდგომი ბიზნეს საქმიანობისთვის. ამავ დროს ითხოვდა საქმიანი იდეებს, წინადადებებს ჩვენი საზოგადოების წევრებისგან. თენგიზ გაჩენილი იყო დიდი საქმეებისთვის.

ჩვენ, ხობელებს, წილად გვხვდა ბედნიერება, რაიონის პირველი პირი ყოფილიყო უნივერსალური განათლებისა და უნარების მქონე ადამიანი, რომელიც მაღალ პროფესიონალიზმს უზამებდა ეროვნულ ინტერესებს. ის ვერ იტანდა პირმითნებობას, მლიქვნელობას, როგორც თვითონ იტყოდა „ტაშისკერას“. მზად იყო მოესმინა ყველაზე კრიტიკული შენიშვნები, თვითონ კი, როგორც ანალიტიკოსი, შესაბამის დასკვნებს აკეთებდა და რეაგირებაც შესაბამისი ჰქონდა.

საოცარია, თენგიზ ქაჯაია სამი ათეული წლის უკან აპირებდა ისეთი ინოვაციური მეტოდებით გრანდიოზული პროექტების განხორციელებას, რომელთა გააზრებაც კი ნებისმიერი დონის დადროის მმართველებს გაუჭირდებოდათ.

ბატონმა ზვიად გამსახურდიამ თენგიზს „კავკასიური არწივი უწოდა“. როდესაც 1993 წლის სექტემბერში პრეზიდენტი საქართველოში დაბრუნდა, საჯიჯაოში ჯერ საფლავეზე პატივი მიაგო თენგიზს ხსოვნას, შემდეგ ოჯახს ესტუმრა.

ეფერა თენგიზს მშობლებს ქალბატონ მარგოს და ბატონ მურმანის, აცრემლებულმა პრეზიდენტმა მადლობა გადაუხადა მათ ასეთი შვილის აღზრდისთვის.

ჩემთვის მიუღებელია საუბრები 90-იან წლებში სამოქალაქო ომის შესახებ. ეს იყო ეროვნული ხელისუფლების დამხობა ქვეყნის მორიგი ოკუპაცია-ანექსიის გზით. თენგიზ ქაჯაია გმირულად დაეცა ბრძოლის ველზე ქართული სახელმწიფოს მტრებთან ბრძოლაში. მას სხვანაირად ცხოვრება აღარ შეეძლო, თენგიზ ყოველთვის ბრძოლის წინა ხაზზე იყო.

18 მარტი თენგიზს დაბადების დღეა. მინდა ამ დღეებზე ადამიანის ოჯახს, ნათესავებს, მეგობრებს, ჩვენს გმირ ხობარებს მივულოცო თენგიზ ქაჯაიას დაბადებიდან 56 წლისთავი, ადამიანისა, რომელმაც მრავალთა ნაცვლად იღვაწა და საკუთარი სიცოცხლე მიიტანა სამშობლოს თავისუფლების სამსხვერპლოზე.

ხობის ღვთისმშობელი შეეწიოს თენგიზ ქაჯაიას და ჩვენი სამშობლოს თავისუფლებისთვის თავდადებული გმირების უკვდავ სულებს!

ნუზუარ (ხვიჩა) შონია.

ახალსოდა აოლხეთი...

„გამსახურდიასთან დამარცხება მიჩვენია, სხვასთან გამარჯვებასო“, ითქვა ეს სიტყვები ეროვნულისა და ანტიეროვნულის გასაყართან, როცა შეეძლოთ აერჩიათ გზა, „გამარჯვებულთა“ და სამუდამოდ დამარცხებულთა შორის.

მან აირჩია ის, რაც რჯულმა უკარნახა, აუკონა, აუკინდა, უფალმა შთააგონა. მისთვის უმთავრესი „ენა, მამული და სარწმუნოება“ იყო...

ხობის პირველი პრეფექტის თენგიზ ქაჯაიას უბის წიგნაკიდან:

„ჩვენ შეიძლება მოვკვდეთ, შევეწიროთ ჩვენს ქვეყანას, მაგრამ ეს არაა ტრაგედია! ჩვენს შემდგომ უფრო დიდი ადამიანები მოვლენ... უფრო დიდი ქართველები, გმირკაცები და საოცრებებს ჩაიღე-

ჩამესმოდა, შეჩერდით!.. ხმა ერისა და ხმა ქვეყნისა არავის ესმოდა...

კვენსოდა სამეგრელო, ეს წარმატაცი კუთხე ქუჯი ერისელის, გიორგი ჭყონდიდელის, ცოტნე დადიანის, კონსტანტინე და ზვიად გამსახურდიების, თენგიზ ქაჯაიასი.

კურთხეულიყოს ფარი და მახვილი საქართველოსი...

დუმილი რეკავს... ვფურცლავ კალენდარს, რბიან დღეები, ბაღში დამჭკნარან ორპიდეები, სულზე ლოდებით შემოსალტული, ჩვენი აწმყო და ჩვენი წარსული...

რა დრო გასულა... აჰა, გაზაფხულიც შემოიპარა, მზე ამოვიდა, შინდისფერი დროშა აფრიალდა, ჩვენი გმირები მიიცვალნენ ღია თვალებით, მამულზე ფიქრით და აუხდენელი ოცნებებით.

18 მარტი თენგიზ ქაჯაიას დაბადების დღეა...

მოვიდა ახალი დრო, ახალი უამი, ახალი ეპოქა, რომელსაც ძალუმს ჭეშმარიტების საკადრისად შეფასება... სანთელ-საკმეველმა თავისი გზა ნახა...

ღიას, საქართველოსთვის ერთ-ერთ ყველაზე რთულ პერიოდში თენგიზ ქაჯაიას არ დაუშვია უმცირესი შეცდომაც კი. ის საქართველოს თავისუფლებას და ერთიანობას შეეწირა. ბუნებრივია, იგი თანამებრძოლებისა და თითოეული ხობელის ხსოვნაში დარჩა როგორც გმირი, მოწიწებული ხსოვნა მისადმი გაგრძელებდა მანამ, სანამ საქართველო იარსებებს და ფასი ექნება სამშობლოსთვის თავდადების შეგნებას, მართალ სიტყვას და სიკეთეს.

დღემდე რჩება თხოვნა და მოთხოვნა საზოგადოების მხრიდან, ხობის მუნიციპალიტეტის ცენტრში დაიდგას თენგიზ ქაჯაიას ბიუსტი, რადგან ასეთი ადამიანების არსებობა გვაძლევს იმის იმედს, რომ ზეალ უკეთესი ქვეყანა გვექნება.

თენგიზ ქაჯაია კი იყო და იქნება ზნეობრივი მაგალითი ჩვენი ახალგაზრდობისა...

ნაირა ბერაია, „მრგვალი მაგიდა“ თავისუფალი საქართველოს ყოფილი წევრი.

სოციალური მომსახურების სააგენტოს ხობის რაიონული განყოფილება ხობის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე ახორციელებს მოქმედი კანონმდებლობით სოციალური მომსახურების სააგენტოზე დაკისრებულ უფლებამოსილებებს.

განყოფილების მიზნებს და ამოცანებს შეადგენს; სოციალური დახმარების პროგრამების პრაქტიკული რეალიზაცია, სახელმწიფო გასაცემების (სახელმწიფო პენსია, სახელმწიფო კომპენსაცია, სოციალური პაკეტი, დახმარება ორსულობის, მშობიარობისა და ბავშვის მოვლის, ასევე, ახალშობილის შეიღად აყვანის გამო) დანიშვნა-ცვლილება და შესაბამისი საქმეების წარმოება; „ბავშვზე ზრუნვის“ სახელმწიფო პროგრამით გათვალისწინებული ღონისძიებების რეალიზაციაში მონაწილეობა; მეურვეობისა და მზრუნველობის ტერიტორიული ორგანოს ფუნქციების შესრულება; შრომის ბაზრის ინფორმაციის მართვის სისტემის ფორმირებისა და დანერგვის პროცესში მონაწილეობა კომპეტენციის ფარგლებში, დასაქმების სახელმწიფო პროგრამების რეალიზაცია და მონიტორინგი.

განყოფილების თანამშრომლები არსებული კანონმდებლობის შესაბამისად, მაღალი პროფესიონალიზმით ასრულებენ მათზე დაკისრებულ ფუნქციებს. ამჟამად ხობის რაიონული განყოფილების სახელმწიფო გასაცემების მონაცემთა ბაზაში ირიცხება სახელმწიფო პენსიის მიმღები 6703 პირი, სახელმწიფო კომპენსაციის მიმღები-112, სოციალური პაკეტის გასაცემლის მიმღები 1325. სოციალურ დახმარებას (საარსებო შემწეობას) ღებულს ხობის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე მცხოვრები 895 ოჯახი. „დედოფარფული მდგომარეობის გაუმჯობესების ხელშეწყობის მიზნობრივი სახელმწიფო პროგრამის“ ფარგლებში მესამე და მომდევნო ცოცხლადშობილი შვილის დაბადების გამო ფულადი დახმარების (150 ლარი) მიმღებია 109 მშობელი.

სოციალური მომსახურების ხობის რაიონულ განყოფილებაში ყოველდღიურად ხდება სამუშაოს

მაძიებელთა რეგისტრაცია შესაბამის ბაზაში (worknet.gov.ge.), ზარების განხორციელება საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს შემოსავლების ბაზაში რეგისტრირებულ მეწარმე სუბიექტებთან სამუშაოს მაძიებელთა დასაქმების სერვისების მიმართულებით თანამ-

„მიზანი—მოსახლეობის მდგომარეობის გაუმჯობესება“

შრომლობაზე.

განყოფილებაში საქართველოს მთავრობის მიერ დამტკიცებული 2019 წლის „ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამის“ ფარგლებში „ქრონიკული დაავადების სამკურნალო მედიკამენტებით უზრუნველყოფის პროგრამის“ შესაბამისად ხდება ამ პროგრამით მოსარგებლე ბენეფიციარების კონსულტირება, შესაბამის ბაზაში რეგისტრირება, რათა მათ შეძლონ შესაბამისი შეღავათებით სარგებლობა.

განყოფილების მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანო საქმიანობას ახორციელებს 26 მიმართულებით. შეისწავლის და იღებს გადაწყვეტილებას შესაბამისი პირებისთვის მეურვეობის და მზრუნველობის დაწესების ან გაუქმების შესახებ, კომპეტენციის ფარგლებში მონაწილეობას იღებს სასამართლო პროცესებში. შეიქმნა მეურვეობა-მზრუნველობის მონაცემთა ბაზა, ტარდება ოჯახებში მონიტორინგები, ძალადობის პრევენციის ღონისძიებები, ხდება არაფულად მომსახურების პროგრამის

მოსარგებლეთათვის შესაბამისი ღონისძიებების გატარება და ა. შ. მინდა მოგაწოდოთ ინფორმაცია იმ სიახლეების შესახებ, რაც მოსახლეობის სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესების მიზნით ჩვენი ქვეყნის ხელისუფლების კეთილი ნებით ბოლო პერიოდში განხორციელდა:

საქართველოს კანონით „საქართველოს 2019 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ“ 30-ე მუხლის მე-4 პუნქტით 2019 წლის 1 იანვრიდან სახელმწიფო პენსიის ოდენობა განისაზღვრა 200 ლარით, რამაც გამოიწვია სახელმწიფო კომპენსაციის მიმღებთა ფულადი გასაცემის ზრდაც.

საქართველოს მთავრობის 2018 წლის 31 დეკემბრის №683 დადგენილებით ცვლილება შევიდა „სო-

საქართველოს მთავრობის 2019 წლის 18 იანვრის №3 დადგენილებით ცვლილება შევიდა „სოციალური დახმარების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2006 წლის 28 ივლისის 145 დადგენილებაში. სწორედ ამ ცვლილების საფუძველზე 2019 წლის 1 იანვრიდან ოჯახის, რომლის სარეიტინგო ქულა 100001-ზე ნაკლებია-საარსებო შემწეობა განისაზღვრა 50 ლარით ოჯახის თითოეულ 16 წლამდე ასაკის წევრზე, ნაცვლად 10 ლარისა.

ამასთანავე უნდა აღვნიშნოთ, რომ „მიზნობრივი სოციალური დახმარების დანიშვნისა და გაცემის წესის“ შესაბამისად 16 წლამდე ასაკის პირთათვის განკუთვნილი საარსებო შემწეობა (50 ლარი) საქართველოს მასშტაბით გაიცემა სერთო ფორმით (თანხის ნაღდი ფუ-

რებულია სოციალურად დაუცველთა ერთიან მონაცემთა ბაზაში და მასზე მინიჭებული სარეიტინგო ქულა არ აღემატება 100000-ს. მომსახურების ღირებულება შესყიდულ მედიკამენტებზე არის არაუმეტეს 1 ლარისა.

ბ) საპენსიო ასაკის მოსახლეობა, შეზღუდული შესაძლებლობის სტატუსის მქონე ბავშვი, მკვეთრად ან მნიშვნელოვნად გამოზატული შეზღუდული შესაძლებლობის სტატუსის მქონე პირი, რომელთათვისაც გათვალისწინებულია თანაგადახდა, რომელიც არ უნდა აღემატებოდეს პროგრამის ფარგლებში შესყიდული მედიკამენტების საბაზრო ღირებულების 50 %-ს.

2019 წლის 1 იანვრიდან გაიზარდა დაავადებათა ჩამონათვალი, რომელთაც „ქრონიკული დაავადებების სამკურნალო მედიკამენტებით უზრუნველყოფის პროგრამით“ გათვალისწინებული მომსახურება მოიცავს. კერძოდ გულსისხლძარღვთა, ფილტვის, ღიაბეტის (ტიპი2) ფარისებრი ჯირკვლის დაავადებებს დაემატა პარკინსონის და ეპილეფსიის დაავადებები. აქვე უნდა აღვნიშნოთ, რომ ასევე გაიზარდა პროგრამით განსაზღვრული მედიკამენტების რაოდენობა 2019 წლის 1 იანვრიდან ნაცვლად 23-ისა განისაზღვრა 35 დასახელებით.

ამრიგად, სოციალური მომსახურების სააგენტოს ხობის რაიონული განყოფილება, მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად, მრავალფუნქციონალურ, მეტად საინტერესო საქმიანობას ახორციელებს, ასევე მაღალია თანამშრომელთა პასუხისმგებლობა.

დასასრულს, მინდა ხობს, ხობელებს, მთელ ჩემს ქვეყანას უსურვო სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესება, რაც იქნება ხალხის ჯანმრთელობის და დღეგრძელობის გარანტი.

როლანდი ჯიქია,
სოციალური მომსახურების სააგენტოს ხობის რაიონული განყოფილების უფროსი.

როგორ მოვიხმართ ნაკლები სუფრის მარილი?

ადამიანები ინფორმირებულნი არიან, რომ მარილის ჭარბი მოხმარება საზიანოა მათი ჯანმრთელობისთვის, თუმცა ითვლება, რომ მისი ჭარბი მოხმარება სახიფათოა მხოლოდ მოზრდილთათვის, რაც სინამდვილეს არ წარმოადგენს. ბავშვებში მარილის ჭარბი მოხმარება არტერიული წნევის მატებას იწვევს, რომელიც ჯანმრთელობის პრობლემებს ქმნის მოგვიანებით, კერძოდ, მოზრდილებსა და ასაკოვნებში იზრდება ინსულტისა და მიოკარდიუმის ინფარქტის განვითარების რისკი. ამდენად მარილის ზომიერი მოხმარების ჩვევის ჩამოყალიბება ადრეული ასაკიდანვე ძალზე მნიშვნელოვანია. სწორი კვებითი ჩვევების ხელშეწყობის თვალსაზრისით ოჯახის როლი დიდია, სწორედ ამიტომ მ/წლის მარილის კვირეული ფოკუსირებულია ოჯახებზე.

კვება იმ არსებით ფაქტორთაგანია, რომელიც განსაზღვრავს ორგანიზმის ზრდასა და განვითარებას, ჯანმრთელობისა და შრომისმოყვარეობის დონეს, მრავალი არასასურველი ფაქტორის ზემოქმედების მიმართ იმუნიტეტის ხარისხს. ჯანსაღი კვება არ შემოიფარგლება საკვები პროდუქტების ქიმიური, ბიოლოგიური და ფიზიკური უვნებლობით, არამედ ასევე აუცილებელია მოზარდი ორგანიზმის მნიშვნელოვანი საკვები ნივთიერებებით უზრუნველყოფა, ამავდროულად მაგნი პროდუქტების მიღების შეზღუდვა, ჯანმრთელობაზე არაკეთილსაზურველი ზემოქმედების თავიდან აცილების და სწორი კვებითი ჩვევების გამოქმენების მიზნით.

სარწმუნო მტკიცებულებები არსებობს იმის შესახებ, რომ მარილის ჭარბი მოხმარება არტერიული წნევის მატების მნიშვნელოვანი მიზეზია და მისი მცირედი შემცირებაც კი უდიდეს სარგებელს მოუტანს ადამიანის ჯანმრთელობას. მარილის დღიური დოზის 5 გრამამდე შემცირება გამოიწ-

ვეს არტერიული წნევის კლებას იმ დონემდე, რომლის დახმარებითაც ინსულტით გამოწვეული სიკვდილიანობა 24%-ით შემცირდება, ხოლო გულის კორონარულ დაავადებათაგან დაკავშირებული სიკვდილიანობა 18%-ით შემცირდება.

მარილის ჭარბი მოხმარება გლობალური პრობლემაა, მსოფლიოს მოსახლეობის 75% მოიხმარს რეკომენდებულ ნორმაზე ორჯერ მეტ სუფრის მარილს.

მარილის ჭარბი მოხმარება ასოცირებულია ჯანმრთელობის ისეთ პრობლემებსა და მდგომარეობებთან, როგორცაა ოსტეოპოროზული ცვლილებები, კუჭის კბილი, თირკმლის ქრონიკული დაავადებები, კენჭოვანი დაავადებები, ზოგადი სიმსუქნე, დაიბეტი.

შეზღუდული რაოდენობით უნდა მიიღოს მარილი ბავშვებში, რადგან გემოვნების რეცეპტების ფორმირება ხდება ადრეულ ასაკისას და ბავშვი აქედანვე ეჩვევა ნორმის ფარგლებში მარილის მიღებას.

თანამედროვე რეკომენდაციებით მარილის დღიური მოხმარების ნორმა არ უნდა აღემატებოდეს 6 გრამს.

მარილს დიდი რაოდენობით შეიცავს დაკონსერვებული და შებოლილი პროდუქტები, მათი მიღების რაოდენობა უნდა შეიზღუდოს მაქსიმალურად.

ჭარბი რაოდენობის მარილის მიღების შემცირების მიზნით შეიძლება გამოვიყენოთ ალტერნატივა, რაც გულისხმობს საკვების გემოვნებითი ღირებულების ასამაღლებლად გამოყენებულიქნას ქართული ტრადიციული სახელებლები: ლიმონის წვენი, მმარი, ხახვი, ნიორი და სხვა.

მოზარდებისთვის განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია სწორი დამოკიდებულების შენარჩუნება მარილის მიმართ, რათა არ ჩამოყალიბდეს სხვადასხვა დაავადებების განვითარების რისკების საფუძველი.

ბავშვებში დაბალი შემცველობის მარილიანი საკვების მიღების მოდელი დაეხმარება მათ ჯანსაღი გემოვნებითი მახასიათებლების ფორმირებასა და მოზრდილებში რეკომენდაციითა შესრულებაში.

ბავშვთა ასაკში მარილის რეკომენდებული დოზება:

- 0-6 თვე ნაკლები 1 გრამზე დღეში;
- 0-12 თვე 1 გრამი დღეში;
- 1-3 წელი 2 გრამი დღეში;
- 4-6 წელი 3 გრამი დღეში;
- 7-10 წელი 5 გრამი დღეში;
- 11 წელი და მეტი 6 გრამი დღეში.

ჯემბარ ტურაბა,
ხობის მუნიციპალიტეტის საზოგადოებრივი ჯანდაცვის ცენტრის დირექტორის მოადგილე-ექიმი პროფილაქტიკოსი.

ს უ ლ თ ა თ ა ნ ა

სპარტაკ ბუკია

ბოლო პერიოდში ქართულმა საზოგადოებამ ტელევიზიის საშუალებით იხილა ჩვენი რაიონის მკვიდრი და მისი ღირსეული შვილი სპარტაკ ბუკია, როგორც სურამში მდებარე ერთ-ერთი სამედიცინო დაწესებულების აღდგენის მთავარი შემოქმედი. მიუხედავად ჯანმრთელობის პრობლემებისა, სპარტაკმა შეძლო შინაგანი ენერჯის მობილიზების ხარჯზე დაწვეული საქმის ბოლომდე მიყვანა. მანამდე კი, იყო სპარტაკის მთელი ცხოვრება, რომელიც შეიძლება შეფასდეს როგორც მაგალითი თავგანწირვისა და სამშობლოსთვის, მოყვანისთვის თავდაუზოგავი მსახურებისა.

ჩვენი საზოგადოების დიდ ნაწილს კარგად ახსოვს ქვეყანაში მიმდინარე 9 აპრილის შემდგომი მოვლენები. საქართველო იდგა გზაგასაყარზე - ან უნდა დაერჩინებინათ რუსეთის სახელმწიფო იმპერიაში ან გვეძებნა დამოუკიდებლობის მოპოვების გზები და ასეთ მიმართულებით, საქართველოს ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის ხობის ორგანიზაციას შეემატა 19 წლის ჭაბუკი სპარტაკ ბუკია, ივანე ჯავახიშვილის სახელმწიფო უნივერსიტეტის წარმატებული სტუდენტი, რომელმაც დროებით შეწყვიტა უნივერსიტეტში სწავლა და დამოუკიდებლობისთვის მებრძოლთა რიგებს შეუერთდა როგორც რიგითი ჯარისკაცი.

ის ხელმძღვანელობდა ორგანიზაციის ყველაზე რთულ უბნებს. იყო ხობის დამოუკიდებელი მედია-ცენტრის (პრეს-ჯგუფი) ერთ-ერთი ხელმძღვანელი, გაზეთ „გზის“ სარედაქციო კოლეგიის წევრი, ხობის ტელევიზიის ერთ-ერთი დამფუძნებელი, საზოგადოებრივი აზრის შემსწავლელი ცენტრის „სოციოლოგის“ წევრი. იყო „მრგვალი მაგიდა-თავისუფალი საქართველოს“ და „წმინდა ილია მართლის“ რაიონული ორგანიზაციების ერთ-ერთი ხელმძღვანელი. აქტიურად მონაწილეობდა 1990 წლის 28 ოქტომბრის ისტორიულ არჩევნებში.

სპარტაკმა მნიშვნელოვანი წვლილი შეიტანა ჩვენი ქვეყნის დამოუკიდებლობის საქმეში. ის იყო ზვიად გამსახურდიას, მერაბ კოსტავას, თენგიზ ქაჯაიას ღირსეული თანამებრძოლი.

სადაც და რა ვითარებაშიც არ უნდა ყოფილიყო, გამოირჩეოდა მაღალი პროფესიონალიზმით. იყო საოცრად ნიჭიერი და

სხარტი გონების ადამიანი. თვალის ერთი შევლებით იმახსოვრებდა ნებისმიერი მოცულობის ტექსტობრივ მასალას. დროის მცირე მონაკვეთში შეეძლო მოვლენათა გაანალიზება და ყველაზე სწორი, საუკეთესო გადაწყვეტილების მიღება. სიკეთის ქმნის განსაკუთრებული ნიჭი და შინაგანი მოთხოვნილება გააჩნდა.

მიუხედავად იმისა, რომ ბოლო 25 წელი სპარტაკი ცხოვრობდა და მოღვაწეობდა ჩვენი ქვეყნის დედაქალაქში, მას ხობი და ხობელები არასოდეს მიუტოვებია. თუნდაც მცირე, პირად რესურსს ახმარდა არა მარტო ნაცნობ-მეგობრებს, არამედ სრულიად უცნობი ადამიანების დახმარებას. სპარტაკი იყო მაგალითი შეხიდეებისა და ამას ყოველთვის აკეთებდა ყოველგვარი ანგარების გარეშე. ამავე დროს იყო საოცრად კომუნიკაბელური. ძალიან ადვილად ამყარებდა ურთიერთობას ნებისმიერ, თუნდაც დიამეტრალურად განსხვავებული პოზიციის მქონე ადამიანებთან. სწორედ ეს იყო მიზეზი იმისა, რომ მას დახმარების თხოვნით მიმართავდნენ ათეული წლების მანძილზე და როგორც წესი ყველას უწვდიდა ხელს.

როდესაც იცნობ სპარტაკის მიერ განვლილ ცხოვრებას, უნებურად გასხენდება დიდი ილიას სიტყვები:

„კაცად მაშინ ხარ საქები, თუ ეს წესი წესად დარგე; ყოველ დღესა შენს თავს ჰკითხო, აბა, დღეს მე ვის რა ვარგე?“

ამ სიტყვებს ის ყოველდღიურად ეხმაურებოდა და ამაზე მეტყველებენ მის მიერ გადარჩენილი ადამიანების ისტორიები.

სპარტაკი ვერ იტანდა უსამართლობას. შეიძლება თამამად ითქვას რომ ის გახლდათ უსამართლობასთან მებრძოლი რაინდი. მან თავისი ღირსეული და გამორჩეული ცხოვრებით დაამტკიცა, რომ ის ცოტაზე ოდნავად აღემატებოდა, ხობის რაიონიდან იყო. სამწუხაროდ, ქართულმა სახელმწიფომ სრულად ვერ გამოიყენა სპარტაკ ბუკიას, როგორც უნიკალური უნარ-ჩვევების მქონე მენეჯერის, ორგანიზატორის, ეკონომიკურ მეცნიერებათა და ადამიანურ ურთიერთობათა დოქტორის, სამშობლოსათვის თავდაუზოგავი მოღვაწის შესაძლებლობები. დარწმუნებული ვარ, მის საქმეთა შესახებ მომავალში ბევრი ითქმება და დაიწერება.

მინდა მივუსამძიმრო სპარტაკის მშობლებს, ბატონ კოკის და ქალბატონ სვეტას. მათ ღირსეული შვილი გაუზარდეს ქვეყანას. ვუსამძიმრებ სპარტაკის მეუღლეს, დიდ ქალბატონ თამუნა ნადირაძეს, შვილებს, საოცრად ნიჭიერ და უღამაზეს ანას, კოკას, ნიკოლოზს და ანდრიას. ვუსამძიმრებ დიდ ჭირისუფლებს, ახლო ნათესავებს, კეთილ მეგობრებს, გულითად მეზობლებს. ჩვენ ყველამ ერთად დავკარგეთ ჩვენი კეთილი სპარო.

დიდება ჩვენს ტკბილ იესოს და ვთხოვთ შენდობა შეცოდებათ!

ხობის ღვთისმშობელი შეეწიოს სპარტაკ ბუკიას უკვდავ სულს და ყველა მის ახლობელს!

ნუზუარ (ხვიჩა) შონია.

ხობის მუნიციპალიტეტის მერია და საკრებულო მწუხარებას გამოთქვამენ, რომ გარდაიცვალა

სპარტაკ ბუკია

და თანაუგრძნობენ მის ოჯახსა და ახლობლებს.

ნაღდი ქართველის, ეროვნული მოძრაობის ერთგული ჯარისკაცის, უღალატო მეგობრისა და თანამებრძოლის **სპარტაკ ბუკიას** ნაადრევად წასვლამ დაგვიტოვა დიდი ტკივილი და მწუხარება. ვუსამძიმრებ მის ოჯახსა და ახლობლებს.

ნათელში ამყოფოს უფალმა მისი მართალი სული.

ნაირა ბერაია

ჩვენი სპარო...

როგორ თანდათან მოკლდება წუთისოფელი, როგორი სიმრუდით იჟღერებს ფერები ლურჯი, როგორ ეცლება ღიმილის „ბოძი“ ერთდროს უღარდელ და საოცნებო სამყაროს, ასე რომ გვახარებდა და გვიტაცებდა ჭაბუკობით გახმამაღლებულთ!

წავიდა... მიდიან ღირსეული ადამიანები, თვალდასარჩენი სილამაზისა და უკიდევანო სიკეთის შემძლები ქართველები... თქვენამც გაგინათლდეთ გზასაწიერი, თქვენამც მოგეწიოთ სურვილი უფლის...

„იმდენი კარგი ვაჟკაცი მოკვდა, ამთზე კარგი ვინ უნდებოდა“-ო იკითხა დიდმა მუხრანმა, მაგრამ რო კვდებიან, რო გვტოვებენ უდროოდ და აჩქარებულად?!

სპარო, ჩემო კეთილო მეგობარო, გუ-

ლი დამწყდა კი არა, სული შემეკუმშა, სიცოცხლე გამიარაფრდა, ეს რა უბედურებაა...

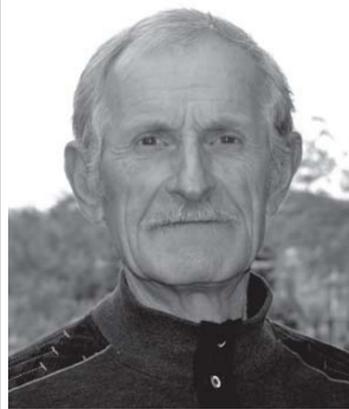
ნათელი დაგადგეს, სპარტაკ ბუკიავ, ღირსეული მამულიშვილო... თვალწინ მიღვას შენი შეუპოვარი და განსაკუთრებული გამოხვედები... ხობელი ზვიადელების ღიმილი იყავი და გიხდებოდა კიდევ, შენი პატიოსნებიდან და შეუპოვრობიდან გამომდინარე!..

ქედს ვიხრი, ძმაო, შენი ხსოვნის წინაშე და ვუსამძიმრებ ყველას, ვისთვისაც სპარო-ეს ღამაზი და კეთილი ბიჭი დარჩება სიყვარულისა და მეგობრობის, ოჯახშიშვილობისა და კაცობის სიმბოლოდ!

განსაკუთრებით ვუსამძიმრებ შენს ოჯახს... შენი ნამუსის ურყევ ნიშანსვეტს!..

ლავა გვასალია.

აგული აბრამია

გარდაიცვალა აგული აბრამია... მან სიცოცხლე შევე მოიპოვა ნამუსიანი, შრომისმოყვარე, უპატიოსნესი, კეთილშობილი ადამიანის სახელი...

რედაქციის არქივში უხვადაა მისი ცხოვრების ამსახველი მასალები, ფოტოები...

პატივი და დიდება არასოდეს აკლდა... რაიონის აღმშენებლობაში აქტიური მონაწილეობისთვის აგული აბრამია დაჯილდოებული იყო მედლებით, ორდენებით, მრავალჯ ზის იყო ყრილობების დელეგატი, როგორც დამსახურებულ მექანიზატორს განსაკუთრებული წვლილი შეჰქონდა კოლხეთის ათვისების საქმეში, მიუხედავად ყველაფრისა, ცხოვრებამ როდი გაანებვრა. წლები ცალუდელად ატარა ღირსეული მამისა და ბაბუის სახელი...

ვალმოხდელი წავიდა ოჯახისა და ერის წინაშე. სწორედ მასზე იყო ნათქვამი „წუთისოფელს კაცად შერჩე ბოლომდე, თურმე ესეც გამირობაა დიდი“.

დასანანია, რომ კიდევ ერთი ნამუსიანი კაცი დააკლდა წუთისოფელს. წავიდა ჩუმაღ და ისე უპრეტენზიოდ, როგორც იცხოვრა.

გაზეთ „ხობი მოამბე“ თანამშრომლები ვუსამძიმრებთ მის ოჯახს, ინგა და ირაკლი შონიებს მამისა და სიმამრის **აგული აბრამიას** გარდაცვალების გამო.

ნათელი დაადგეს მის ხსოვნას...

ანრი ჯგერენაია

კო კლუბ „ლაზიერში“, მისი ბიძის რომან ჯგერენაიას მეცადინეობით ანრი ჯგერენაიას სახელობის ტურნირი ტარდება ჭადრაკში...

წელსაც ასე იყო. ტურნირმა, რომელშიც 14 მოჭადრაკე მონაწილეობდა, და ორგანიზებას საჭადრაკო კლუბი „ლაზიერი“ უწევდა, გამარჯვებულები გამოავლინა (I ადგილი-ბადრი ლომია, II ადგილი-ნიკა ბუკია, III ადგილი ბესო ქირია). მოჭადრაკეები თასებით, სიგელებით, პრიზებით და სამახსოვრო საჩუქრებით დაჯილდოვდნენ.

...ანრი ჯგერენაიას სხივნათელი სული ზეტაში ალევინა და დაიმკვიდრა სასუფეველი...

სიცოცხლით სავსე, უღამაზესი, ჯანმრთელი, მოსიყვარულე, ნიჭიერი, ზრდილი და კეთილშობილი-ასეთად დარჩა იგი ყველას მეხსიერებაში, ჯერ კიდევ პატარამ სამუდამო სიყვარული და არდავიწყება დაიმკვიდრა.

12 აპრილს მისი ახლობლები, კლასელები (რომლებიც არაერთხელ სტუმრობენ მის მუდმივ ადგილსამყოფელს) კიდევ ერთხელ მიაგებენ პატივს მის ხსოვნას, კიდევ ერთხელ გაიხსენებენ მისი ხანმოკლე სიცოცხლის ეპიზოდებს, იტყვიან მის ნიჭიერებაზე, კეთილშობილებასა და დიდ სიყვარულზე, რომელიც სიცოცხლის წყურვილით განისაზღვრებოდა...

ანრი მულამ იცოცხლებს, მისი სახელი, როგორც ცოცხლის ისე შეავსებს ჯგერენაიების საგვარეულოს, მის სამეგობროსა და სანათესაოს კი ყოველთვის დარჩება დიდ ტკივილად და ღამაზ მოგონებად.

მერი ლაგვილავა.

ცხოვრება მოულოდნელობებით არის სავსე. სამწუხაროდ, ზშირად არასასიამოვნო, უფრო მეტიც, უბედურებით დამთავრებული... უკვე მეოთხედ მოდის ავადმოსაგონარი დღე-12 აპრილი ლეილა და გაიჯგერენაიების დიდი ოჯახისთვის, ახლობელ-ნათესავებისთვის, ხობის №2 საჯარო სკოლისთვის...

აღდგომის ბრწყინვალე დღესასწაულის დღეს უბედურმა შემთხვევამ, ავტოავარიამ, შეიწირა 11 წლის ანრი ჯგერენაიას სიცოცხლე... ახლა იგი ხობის №2 საჯარო სკოლის მეცხრე კლასელი იქნებოდა...

გაუსაძლისმა ტკივილმა მოიცვა გარშემო ყველა და ყველაფერი. დედისა და დების მარისა და ნინოს გოდებამ ქუჩიდან ქუჩას გადაუარა და ახლობლების, ნაცნობების გულისგულში მოუშუშებელ ტკივილად დარჩა. მას შემდეგ 4 წელიწადი გავიდა, ოთხი ტკივილიანი წელიწადია მის ხსოვნას ნათელი ადგას... ყოველწლიურად ქ. ხობში, საჭადრა-

